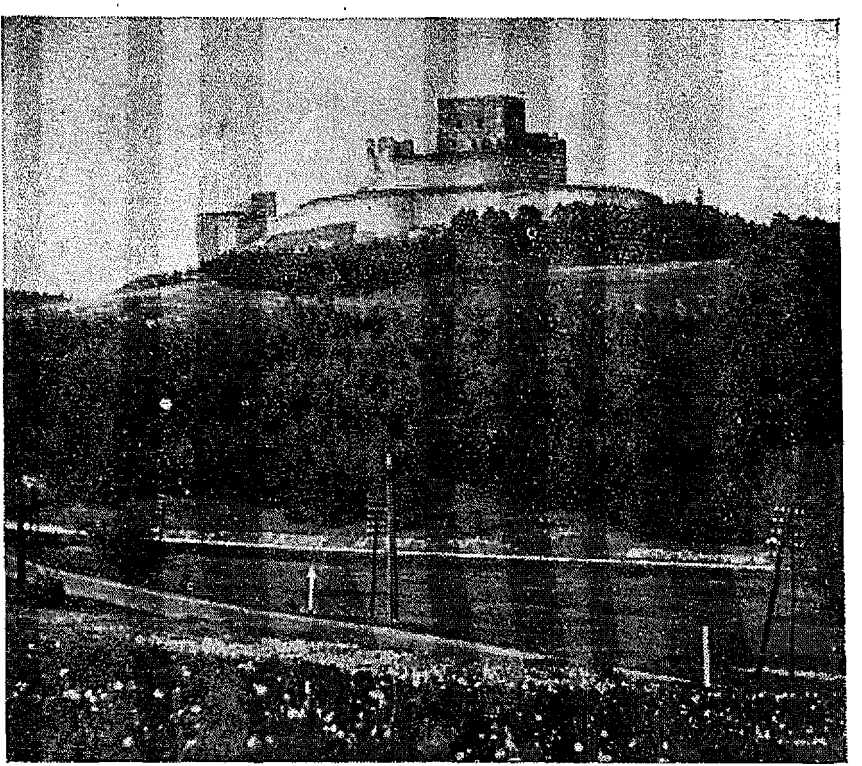
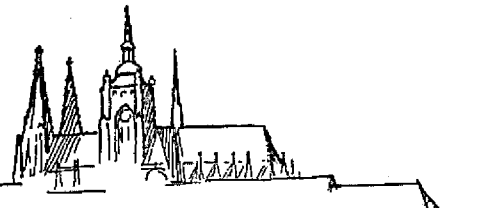

Ještě dnes drží masivní zdi jednoho z nejkrásnějších západočeských hradů — hradu Rábi, zdi které dovedly odolat útokům vojsk Jana Žižky. Denně touto vzácnou historickou památkou procházejí stovky turistů z celé země

CHVÁLA RODNÉ ZEMĚ...

Jsou takové chvíle v životě člověka, kdy ho najednou přemůže až divokou a nespoutanou silou touha po rodném domově. To jsou obvyklé chvíle, kdy je člověk daleko od své vlasti, kdy její obraz je jakoby zatlačován do pozadí novými dojmy a vjemy. A tu stačí jen kousek něčeho, co připomíná staré známé a teplem prosycené představy — třeba letní sluníčko prohrávající cíp borového lesa — když na vás najednou dýchne vzpomínka na domov, táhlý, bolestný a všepromkavý stesk. A ta dohra, mateřsky blízká představa vlasti vám sevře srdce touhou po všem tom, co poznamenalo váš život od prvních krůčků někde na zápraží všech zákoutí vašeho dětství.

Kolik kouzla v sobě tají to všem drahé slovo vlast!

Vlast krasavice navždy spoutala naše srdce. A vy, kteří jste odešli, kteří jste lehkověrně opustili svou vlast a kteří se dnes vracíte zpět, poznali jste nejlépe, co je to žít v cizině, co je to žít bez vlasti. Snad nejkrásněji to za všechny navrátilce vyslovila Blažena Müllerová, když po svém návratu ze Švédska řekla: »Touha po domově, kdo to neprožil, tak neví, co to je. Každým rokem je silnější, člověk by z toho nakonec onemocněl. Ne, bez domova, bez všech těch krás rodné země, nelze žít.«

A náš domov, naše země je krásná...

Myslíte-li na ni, na rodnou, libeznou, tu jako byste zaslechli známý útlivý a opět silný šum našich březek, větví a táhlé šumění hlubokých hvozů. Nad nimi se otevírá čirý blankytný obzor prosycený trylky skřivánků. Jeskyně otvírají svá tajemná podzemí, říše snů, bajek a kouzel po svém návratu ze Švédska řekla: »Touha po domově, kdo to neprožil, tak neví, co to je. Každým rokem je silnější, člověk by z toho nakonec onemocněl. Ne, bez domova, bez všech těch krás rodné země, nelze žít.«

Odtud, kde jeskyně vybíhá do prudké a divokou přírodou obklopené stráně, vede cestička proslulou houštinou až k palouku posetém zarývanými se srdečky jahod. Tam, kde se cestička ztrácí do namodralého stínu lesa, vyrůstá bělostné stádečko hub prosycené mamičnou vůní jehličí.

Hluboko v nepropustných šumavských hvozdech, pod kofeny smrčků, jejichž vrcholy jsou zulámány větry, na mýtinách a horských loukách sbírá své první vlnky Vltava. Splétá je dohromady uprostřed obličejů i ostrých kamenů úzkého koryta v říčku, na jejímž břehu už dávno před lety pojal vel-

Motto:
»Kde domov můj, kde domov můj,
voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalinách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled.
Aj, to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj...«
(Josef Kajetán Tyl)

ký český mistr Smetana myšlenku vdechnout její krásu do tónů symfonie.

Co všechno nevyvolá v člověku to kouzelné slovo vlast... zpívat o tom je sladkým údělem básníků. A neméně sladkým údělem poutníků všedního dne je pít onu krásu plnými doušky jako lahodné víno z modranského džbánu, na němž kvítka jsou zpodobeny krásy domoviny. Krásy vyzrálé staletími, v nichž dovednost českého ducha i rukou utkala zemi bohatý přehoz se vzácnými ornamenty památek. Památek, které mají po věčné časy připomínat velikost a slávu národa. Jako vzácné šperky přilpely se k hrudi pabůčků hromné zámky, do čela masivů se usadily hrdé típnaté hrady, rozestavily se strážné hlídky bašt a tvrzí, nedozírné polehady umělecké se soustředily pod korý chrámů a klášterů. A všude vřelý ty známé obrazy boje, bezohradské Lysé, Radhoště, všem znávané tráf Rípu, staroslavného Vyšehradu, do pyšné krásy se pnoucí pohádkovou Hlubokou, hrdé věvodčí celému Českému ráji dva kamenné prsty Trosek...

V pokojných klínech měst, utkal pak um českého pracujícího člověka jedinečné architektonické tvůrby, největší mistři umění malířského i sochařského jako by závodili v ušlechtilé soutěži o nejučinnější vyzpívání krásy života české i slovenské země. Krásy nehybnoucí, nesmrtelné...

Avšak vlast je i ona krásna zapadlých horských samot, výsek, a nakonec i ona krásna maminčiných perlagonů za okénkem nebo ony drobounké zahrádky, plné karafiátů a macešek. Je to i onen malý dvorek domova se vši tou domácí drobotinou, s dětmi a kočárky, jitičným kokrháním, husím štěbetáním. A kdo by nevzpomněl i na tu bolest, když na celou krásu naší vlasti lehla

smrtící pěst nacismu a fašismu? Slzy nezměrného hoře vytryskly z očí země a dny se začaly podobat smrti. Nebylo větší bolesti. Kdo by nevzpomněl na tu bolest právě dnes, kdy podobné síly uzákonily v západním Německu brannou povinnost, aby se znovu zmocnily cizího bohatství. V takové chvíli nelze být daleko od vlasti!

... Jak se změnila naše vlast. Jsou už daleko dny, kdy krásna spíš drásala srdce, to když bída a nouze kalily štěstí, kdy často chléb i práce bývaly vzácností. Kdy vlast ve zlých rukou panstva tak přecizlo se z matky stávala maceškou. Toho už není. Lid se stal jediným hospodářem a strážcem všech krás života, své rodné země, své vlasti. Štěstí a krásna přestaly být výsadou — krásy boje, poklady země, od kterých za stará míra klíč jen pán, otevřely se všem.

Naše vlast zkrásněla. Zkrásněla všim tón, od spravedlivější je život. Zkrásněla svými lidmi. Zkrásněla poklidným dýmem kamenných továren, v nichž hospodáří lid. Zkrásněla rušnými dílnami, v nichž vládne oheň už bez panského křehkého, bez poklady štěstí a pohumků zkrásněla veselou dechovkou bucharů kvíten, ocelarem... Ne, nikdy dřív nebyla naše země tak krásna jako dnes.

Někdy, když to po mnohaletém putování přišel i Jaroslav Pešta. A když krásl se svou matkou Prahou, zdálo se mu, že se změnil celý svět. Co se změnilo a nezůstalo? Kolikrát ho stesk po domově přemohl i uprostřed tmavé a sítě noci. Dnes už je volný a svobodný, je doma. Poznal, že vlast, to je také svoboda. A štěstí, které se mu vrátilo, ze svých dlaní už nikdy nepustí.

Blažena Müllerová, Jaroslav Pešta a všichni ti ostatní, kteří se vrátili, vědí, že vlast bude v budoucnu ještě krásnější. Protože naše štěstí i jejich štěstí spočívá v tom, že i to už je jen a jen v rukou nás všech.

A vy všichni, kteří vzpomínáte v bezesných nocích na svůj domov, kteří myslíte na své budoucí štěstí, nezapomeňte spojit nesmazatelné představy krás vlasti s myšlenkou, že na dalším utváření jejího obrazu se mohou podílet i vaše ruce. Ruce, které zároveň vymažou z paměti několik pobloudilých let prožitých bez radosti a v trpkém kruhu beznaděje.

Hřejivá náruč vlasti, předražené, krásného domova, je stále otevřena...

Irena bude traktoristkou

Hodiny na veži odbili desát a potom ešte štůr, ale okná u Bedečovej nepotemneli. Stará Bedečová vari už desiaty raz vyložila obsah Ireninho kufra a znova starostlivo poukladala každú vecičku, ktorú chystala dcere na cestu. Z Galanty do Bernolákova nie je ďaleko, a predsa sa Bedečovej zdalo, že vypravádza Irenu na koniec sveta. Ani starý Bedeča nemohol zaspať. Dvoch synov už takto vypravil z domu, ale ani za jediným sa mu tak necítilo ako za touto najmladšou, ktorá má tvrdohlavú povahu ako on.

Napokon vzrula bránika a Irena vzkliža do izby. — Tak si sa teda už rozhodla — začal Bedeča, keď si dcéra sadla naproti nemu a opálenými nohami hompálala pod stolom.

— Rozhodla. A vari ste vy ináč myslili?

— Nemyslel. Len toľko som chcel povedať, že sa hrabeš za chlapskou robotou. Možno, že ešte tak pre ženy by bolo motať sa okolo strojov, ale pre deti to už vonkoncom nie je...

Ale Irena sa už dávno za dieťa nepokladala. Mala pätnásť rokov, v škole bola vzornou žiačkou, medzi mládežou tiež dala na jej slovo...

Bedeča sa znova zahliadel na Irenu, ktorá sa matkou prezerala obsah kufra. Po kom je len také tvrdohlavá — rozmýšľal Bedeča nad dcérou. — Nič ju nevie od úmyslu odradiť. Ale nech len ide, možno z nej aj dačo bude.

kovky ich utierala z vráskatých líc. Potom vlak odnášal Irenu k jej cieľu: do Poľnohospodárskej technickej školy, kde sa mala zoznámiť so všetkými strojmi, aké sa v poľnohospodárstve používajú.

Na chodbách kaštieľa, kam Irena Bedečová pred rokom prišla, je dnes rušnejšie ako inokedy. Chlapci a dievčatá postávajú s písankami v ruke a nervózne prehrávajú atramentom popísané stránky. Začínajú sa skúšky a Irena má ist medzi prvými. Je v škole najlepšou žiačkou, ale i tak má v kútiku srdiečka starosť... Veľa je toho, čomu sa cez rok naučila, videla veľa strojov v prevádzke i rozobratých v dielňach strojárnej a traktorovej stanice. A teraz to bude musieť pred učiteľom zapakovať a dokázať, že rok strávený v škole (kde ich obklopovala všetka starostlivosť učiteľov a vychovávateľov), nie je strateným časom.

Medzitým, čo Irena čosi vysvetľovala Marte, v triedach odpovedali ich spolužiaci. Bielo prestretý stôl s listkami preloženými nepopísanou stranou hore, aby nebolo vidieť číslo otázok, z ktorých si treba vybrať, naplňuje všetkých slávnostnou náladou.

Rudolf Buckley, ktorý chodí v triedu vyššie ako Irena, je dobrým žiakom. — Šikovný chlapec — hovorila o ňom všetci učiteľia na ústave, ktorý má čas i na učenie i s dievčatami sa požartovať, odpovedá i teraz veľmi dobre. Za stolom s ním sedí aj predseda školskej skupiny mládeže. Oba sú spokojní a vy-

rovnaní. Niet tu šepkárov, ani »fahákov«, z ktorých by sa snažili odpošovať. Rudolf pomaly vyčerpával tému, ale učiteľ kladie ešte jednu otázku, aby sa presvedčil, či v Rudolfovej vedomostiach naozaj niet medzery a či mu so spokojným svedomím môže napísať jednotku. Teraz má porovnať výhody smykovania oproti valcovaniu.

Aj na túto otázku Rudolf odpovedá dobre. Ak bude takýto aj po opustení školy, iste veľa dobrého prinesie na naše strojárne a traktorové stanice, jednotné roľnícke družstvá alebo štátne majetky.

A takto to ide až do večera. Prejde niekoľko dní a bude po skúškach. Do chodieb kaštieľa sa znova nasťahuje mlákuota, ktorú mladost pred rokom vyhľadala zo všetkých jeho kútov. Len učiteľia posedia ešte v zatichnutých kabinetoch, aby urobili bilanciu vykonanej práce a pripravili sa na privítanie nových žiakov.

Na obločné tabule dievčenskej izby pomaly padajú kvapky dažďa. V bielych posteliach oddychujú po celodennej práci tri dievčatá. Ich pravidelné dýchanie dolieha do kútika, kde sa Irena prevaľuje zboka nabok a spánek nie a nie sadnúť na oči. Dnes je v internáte posledná noc. A zrazu jej je akosi smutno za všetkým, čo tu na dva mesiace nechávala. V myšli sa jej predstavuje udalosť, ktorú prežila v škole, a všetko sa jej zdá také nevysslovne krásne. Ale doma čaká mama a otec, obaja pyšní na svoju Irenu.

— Ba či ešte otec stále myslí, že práca pri strojoch nie je pre dievčenské ruky? — prišla Irena na myseľ otcova teória o rozdelení roboty medzi mužov a ženy. — Iste nie, len sa k svojmu omylu ťažko priznáva. A. J. V.

Zahraniční delegace v Československu

V měsících červnu a červenci uvítala naše republika celou řadu zahraničních delegací, které přijely, jak si to přeje vůle národů celého světa, navázat přátelství nebo upevnit již přátelství tradiční.

Ve čtvrtek 21. června přijela na přátelskou návštěvu jedenáctičlenná vládní delegace Korejské lidové demokratické republiky, vedená předsedou rady ministrů Kim Ir Senem. Za svého pobytu projednala a podepsala dohodu o kulturní spolupráci mezi ČSR a KILDR.

V pondělí 2. července přijela pak do Československa 12členná vládní delegace Jarmenu, vedená korunním princem Sajf ul-Islám Mořammad al-Badrém, náměstkem předsedy vlády a ministrem zahraničních věcí. Delegace navštívila některé závody, lázně a památná místa a na konci svého pobytu podepsala smlouvu o přátelství a obchodní dohodu.

Na krátkou návštěvu se zastavil dne 7. července v Praze generální tajemník OSN Dag Hammarskjöld.

V tomto období republiku dále navštívila delegace vietnamských katolíků, kterou vedl poslanec Národního shromáždění Vietnamské demokratické republiky Ngô Tu Ha, 15členná delegace UNESCO, která se u nás seznámila se sociálními a rekreačními zařízeními pro pracující průmyslových zá-

vodů, dále indonéská kulturní delegace, která projednala některé otázky kulturních styků mezi našimi zeměmi a zásady jejich dalšího rozvoje. Dvě delegace přibýly do Československa z Anglie. Byla to jednak šestičlenná skupina poslanců britského parlamentu a třicetičlenná delegace londýnských družstevníků, kteří si prohlédli četná místa naší vlasti. Na krátkou návštěvu přibýla k nám také delegace sovětského města Krasnodaru. Skupina argentinských lékařů, která přijela na pozvání ministerstva zdravotnictví, dle v těchto dnech v západočeských lázních. Představitelé jugoslávského družstevnictví, kteří přijeli do Československa koncem června, studují u nás rozvoj zemědělství a družstevnictví za poslední léta. Zde je třeba ještě uvést, že naše kulturní delegace podepsaly v těchto dnech kulturní dohody v Egyptě a v Libanonu.

V nejbližších dnech přijede do Československa na státní návštěvu kambodžský princ Norodom Sihanuk, aby si vyměnil názory o hospodářských a kulturních stycích mezi Kambodžou a ČSR. Do Československa rovněž přijede uruguayská parlamentní delegace.

Československo, vedeno myšlenkou úzké spolupráce a přátelství mezi národy, bude i nadále sledovat tuto mírumilovnou politiku a spolupracovat s každým, kdo si přeje mír a přátelství.

Spisovatel Václav Řezáč zemřel

nějších míst naší země, svědčí o účtu a lásce českého a slovenského člověka k jeho dílu. Václav Řezáč si této lásky vážil a měl ji na mysli do posledních chvil svého života, kdy ještě předvečer své smrti, hovořil se zaujetím o svých tvůrčích plánech, které, bohužel, již neuskuteční — ani zamýšlený třetí díl své trilogie.

Kromě své tvůrčí činnosti pracoval Václav Řezáč i na jiných úsecích československé kultury, zvláště se zasloužil i o rozvoj filmu, zásluhy si získal i jako člen představenstva ústředního výboru Svazu čs. spisovatelů, i jako ředitel nakladatelství Československý spisovatel.

S Václavem Řezáčem odešel jeden z nejlepších našich současných spisovatelů, dobrý člověk a vzácný přítel.

Óryvek z básně »Píseň«

... Ach, kdyby tak jednou jel pouští vůz kropič, vůz kropič, písek by pil, po stranách vzrostlo by houští

a v něm by tloukli slavičí a dávnou vyprahlá poušť by volala: Jen houšť, jen houšť, už nikdy nebudu pouští, mám houští, ve kterém tloukou slavičí: Ze staré oblohy si udělám vůz kropič

pro nejkrásnější ulici. Kam sahá svět, tam ona sahá z tříště světla mléčná dráha a po ní jak naši ulici jede vůz kropič a pod ním šťastná poušť volá: Ještě, ještě ty čtyřbarevné kapky duhových dešť

největší kapky a houšť, ať na mne roste houšť — už nikdy nechci být, už nikdy nebudu poušť.

Poslední práce V. Řezáč, napsaná 3. června 1956

MEDZINÁRODNÝ PREHLAD

HLEDAJÍ SE...

Z významných medzinárodných udalostí poslednej doby je potrebné si všimnúť predovšetkým výsledkov pobytu juhoslovanskej vládnej delegácie vedenej prezidentom Josipom Brozom Titom v Sovietskom sväze (o ktorých cestách do SSSR sme sa už zmienili v predposlednom čísle). Rokovanie, ku ktorému v Moskve došlo a ktoré prebiehalo v srdečnom a priateľskom ovzduší, bolo novou, dôležitou etapou v rozvoji spolupráce a priateľstva medzi národmi SSSR a Južoslávie. Priateľstvo medzi týmito dvoma socialistickými štátmi, skalené nešťastným rozkolom, bolo nielen plne obnovené, ale ďalej sa rozvíja a silnie. Preto boli výsledky rokovania prijaté s takým uspokojením nielen sovietskou a juhoslovanskou verejnosťou, ale vo všetkých krajinách tábora socializmu a medzi mierumilovnými ľuďmi, nech žijú kdekoľvek.

Vy, ktorí žijete v kapitalistických krajinách, ste si mohli všimnúť, že tlač, ktorá je hlasnou trúbou reakčných kruhov, prijíma sovietsko-juhoslovanské rokovanie so značnou nervozitou a s malichernými obavami o juhoslovanskú nezávislosť. Nie je potrebné zdôrazňovať, že v tomto smere obavy boli zbytočné. Rokovanie bolo vedené na základe rovných a rovných, čo nakoniec nemohla nepriznať ani reakčná tlač. Ináč však reakčné sily skutočne dôvody k znekludneniu. Pretože sovietsko-juhoslovanské rokovanie, pri ktorom sa prejavila

medzi obidvoma stranami zhoda názorov na všetky najzávažnejšie medzinárodné problémy, bezosporu prispelo k veľa mieru. A to sa ovšem tým, ktorí zakladajú svoje plány viac-menej otvorene na vojne, alebo aspoň na obnovení studenej vojny v plnej sile, nemôže páčiť.

* * *

Príspevkom veci mieru bola i návšteva jemenskej vládnej delegácie v Československu, pri ktorej došlo k podpísaniu československo-jemenskej zmluvy o priateľstve a obchodnej dohode. Jemenské kráľovstvo nie je veľká krajina (jej územie je asi dvakrát tak veľké ako Československo) a má asi 4 milióny obyvateľov. Ale význam zmlúv uzavretých v Prahe je v niečom inom než v rozlohe a počte obyvateľov obidvoch zmluvných strán. Jemen je jednou z arabských krajín, ktoré v súčasnej dobe vedú boj za plné zabezpečenie svojej slobody a nezávislosti, za odstránenie pozostatkov kolonializmu a za rozvoj svojho národného hospodárstva. Je jednou z arabských krajín, ktoré dôrazne odmietajú účasť v útočných vojenských zoskupeniach imperialistov. V tomto svojom úsilí majú arabské krajiny plnú podporu krajín tábora socializmu, ktoré sa od nich sice líšia svojím spoločenským zriadením, ale ktoré sú s nimi zajedno v odopre proti imperialistickým chutkám na zotročenie národov i v túžbe po mieri. A keďže teraz bola v Prahe podpísaná zmluva o priateľstve, pri ktorej jedným partnerom je krajina Arabského Východu a druhým krajina tábora socializmu, znamená to nielen upevnenie československo-jemenského priateľstva (ktoré sa datuje už z dôb pred druhou svetovou vojnou), ale tiež priateľských vzťahov Československa a celého socialistického tábora k arabským krajinám vôbec.

Obchodná dohoda, ktorá bola medzi Jemenom a Československom uzatvorená, zabezpečí nášmu priemyslu a zahraničnému obchodu nové odbytišťa, umožní nášmu hospodárstvu nakupovať v Jemene rôzne druhy tovaru, ktoré môžeme potrebovať.

A nakoniec je nutné sa zmieniť o tretej ceste vládnej delegácie, ktorej cieľom je taktiež posilnenie myšlienky priateľstva a spolupráce medzi národmi — o ceste československej vládnej delegácie do našej spojeneckej Poľskej ľudovej republiky.

Pri tejto návšteve ide najmä o to, ďalej prehĺbiť spoluprácu vo všetkých oblastiach života medzi obidvoma bratskými susednými krajinami k prospechu národov Československa a Poľska.

Za svojho pobytu v Poľsku bola československá vládna delegácia prijatá poľským pracujúcim ľudom s veľkým nadšením a srdečnosťou. Vedúci delegácie predseda vlády Široký hovoril k poľským robotníkom, ktorí nadšené tleskali jeho slovám a spoločnej ceste národov Československa a Poľska k socializmu.

Tiež táto skutočnosť je jasnou odpoveďou všetkým nepriateľom socializmu na Západe, ktorí by chceli vyvozovať z udalostí, ku ktorým došlo v Poznani, závery, ako keby poľský ľud bol proti myšlienke socializmu, proti svojej ľudovej vláde. Že tomu tak nie je, ukázal už sám priebeh poznanských nepokojov. Poznanskí robotníci sa sami veľmi rýchlo izolovali od provokatérov, akonáhle zistili, že títo banditi obracajú ich volanie po splnení väčšinou oprávnených požiadaviek v ozbrojený boj proti ľudovej moci. Robotníci v Poznani dobre vedia, že cesta k odstráneniu niektorých hospodárskych ťažkostí, mnohokrát zavinených liknavosťou byrokratov, nevedie cez likvidáciu ľudovej moci a nastolenie kapitalizmu, ale naopak cez ďalšie upevnenie a zdokonalenie vlády ľudu. Preto od prvej chvíle odoprel ozbrojeným rozvrátnikom a naverbovaným imperialistickým agentom akúkoľvek podporu v ich hanebnej práci.

Udalosti v Poznani sa tak nakoniec obrátili proti ich inšpirátorom, lebo zvýšili bdelosť pracujúcich v krajinách tábora socializmu, pripomenuli im, že treba byť stále na stráži proti akémukoľvek provokačnému pokusu nepriateľa.

R. BROŽ

Dejte si na ně pozor!

Toto varování platí příslušníkům strážních oddílů v západním Německu, především těm, kteří slouží v LSC 4058 v Bad Kreuznach. Obdrželi jsme odtud přímo z vašich řad zprávu, že veškeré naše dopisy a časopisy, které vám zasíláme, jsou velitelstvem této jednotky konfiskovány a adresátům nedoručovány.

Než to po prvé, co se setkáváme s takovým hrubým omezováním vaší osobní svobody, které nemá za cíl nic jiného, než vám zabránit v tom, abyste se dověděli pravdu. Takový je rub té jejich »svobody«, »demokracie« a »volnosti«, kterou před vámi vychvalují až do nebes. Ve skutečnosti se však jako čert svěřené věci bojí toho, aby k vám nepronikla ani nejmenší pravdivá zpráva o tom, co se děje doma.

Plně chápeme obavy vašich pánu představených. Mají totiž oprávněný strach, abyste jim, čím více budete poznávat pravdu o životě v republice a o tom, jak žijí navrátilci, nepověsili tu jejich službu na hřebíček a nedali jim shohem. Jistě by se jim nelíbilo, kdyby tu pak měli figurovat v trapné roli generálů bez vojska. Proto ten jejich »zájem« o náš časopis, proto ty obavy, aby nepronikl do vašich řad.

Nechť se však nemýlí. Pravda, jak známo, se nikdy trvale umlčet nedá. I vy máte možnost jim dokázat, že jste svým pány, že máte svobodnou vůli, kterou si nedáte nikým a ničím omezovat. Mnoho z vás už to udělalo a žijí spokojeně doma. Ani vám nestojí nic v cestě.

ZAČALI NOVÝ ŽIVOT

František Moravec (nar. 10. 11. 1905 v Hamrech, okres Polička) je povaha odkáža romantická. Ta letora ho hnala už v roce 1927 do Francie, odkud se vydal na pouť světem. Po absolvování plantážnického kursu odjel do Maroka, Sudanu a později do bývalé Indochíny, kde pracoval jako dozorce při zakládání plantáží. V roce 1937 přijal francouzskou státní příslušnost.

a rok nato byl povolán k vojenské službě. V roce 1940, po kapitulaci Francie, byl demobilisován a poslán do Marseille. Cestou byl ve vlaku zadržen a jako Čech poslán do Německa, odkud po strašidelných putováních po pracovních táborech se dostal domů. Po druhé za hranice běžel v březnu 1948. Ze západního Německa se dostal do Austrálie, kde byl zaměstnan na různých místech až do svého návratu do ČR v květnu 1956. Chce se usídlit na Pardubicku a pracovat bude v oboru elektrotechnickém.

* * *

Martin Stehlík (20. 10. 1936 v Piešťanech), vyučený knihař, odešel ilegálně do zahraničí v srpnu 1954 se

svým otcem. Do srpna 1955 žili oba v uprchlickém táboře Valka, odkud se jim podařilo vyemigrovat do Anglie, kde jeho otec dostal práci v továrně na součástky ke strojům. Miroslav složil v Londýně zkoušky na uměleckou školu v oboru grafiky. Brzy však měl pobytu v cizině dost. Podal si žádost na čs. konsulat v Londýně k návratu do vlasti, která mu byla vyřízena v říjnu 1955. Několik dnů nato se však velmi nebezpečně postřílil vlastní nepatrností ve sportovním klubu. Byl operován a léčen v Londýně do 16. dubna 1956. Odtud pak ihned nastoupil leteckou cestu do vlasti. Po příjezdu byl okamžitě převezzen do nemocnice v Krči, kde bude podroben další operaci, neboť má ochrnutou spodní část těla. Po vyléčení chce se věnovat grafické práci.

* * *

Andrej Siska (nar. 6. 2. 1917 v Vybornej, okres Kežmarok) vrátil sa v týchto dňoch z Argentíny. Odišiel do zahraničia ilegálne už v roku 1945. Do roku 1948 pracoval v západnom Nemecku ako krajač, potom žiadal

na IRO o vycestovanie do zámoria. Emigráciu mu povolili do Argentíny, kam odcestoval v novembri 1948. Usídlil sa v Buenos Aires a začal pracovať ako krajač u firmy Centra, kde bol do roku 1953.

Začiatkom roku 1955 si zariadil krajačskú živnosť vo Villa Ballester, ul. General Paz 818, ktorú mal až do svojho návratu do ČR.

Siska chce bývať u svojej matky v Spišskej Belej a chce pracovať v krajačskom obore, v ktorom by uplatnil svoje skúsenosti zo zahraničia.

* * *

Ako traktorista chce pracovať Baltazar Polakovič (narodený 1930, Červený Hrádok, okres Vrāble). Utielol sa hranice v júni 1948 a dal sa najat' v lāgri Regensburg na prácu do Francúzska. Pracoval rok v železničarňach v Hayagu. Začiatkom novembra 1949 sa vrátil do západného Nemecka. Býval vo Valke. V septembri 1951 vstúpil do poľských strážnych oddielov, potom do českej kompanie a zas do poľskej. V júni 1954 požiadal o prepustenie

Se zbytkem poslední naděje se na nás před tři čtvrti rokem obracela paní Františka Vondrušková z Řičan u Prahy. Doufala, že prostřednictvím našich časopisů ji pomůžeme navázat styk s jejím synem Karlem Vondruškou, narozeným v roce 1928. Opustil republiku v roce 1949. Od té doby nepřišla od něj jediná zpráva. Jen dva balíčky v roce 1951...

Marně doufala paní Vondrušková, že se její syn na naši výzvu ozve. Jen mlčení bylo odpovědí. A nešťastná maminka se ptá: »Žije ještě mé jediné dítě? Dva navrátilci z cizinecké legie vyprávějí o tom, že se za své služby v legii setkali s jakýmsi Vondruškou, který však padl v bojích v Indochíně. Plna zoufalství jim poslala matka synovu fotografii,

kteřou dnes otiskujeme. Byl to on? Nebyl to on? Ne, nebyl. Žádný z navrátilců jej podle fotografie nepoznává. Pro matku svítá nová naděje. Poprosila nás, abychom výzvu opakovali ještě jednou a abychom poprosili naše čtenáře o vyřízení vzkazu jejímu synovi: »Čekám tě, vrať se domů!« V případě, že některý

z našich čtenářů ví cokoliv o osudu Karla Vondrušky, nechť o tom uvědomí buď nás, nebo přímo jeho matku. Její adresa je: Františka Vondrušková, Řičany u Prahy, Havlíčkova 1247.

V těchto dnech se dostavila do sekretariátu Výboru paní Marie Michálová z Kbel u Prahy. Je tomu už devět let, co viděla naposledy svou dceru Ludmilu, narozenou v roce 1924, která opustila republiku v roce 1947. Odcestovala do Itálie, kde se provdala za čs. státního příslušníka Antonína Salouna, s kterým má tři děti. Rodina odjela v dubnu 1954 lodí do Brazílie. Poslední zprávu o nich má paní Michálová z téhož roku. Tehdy Salounovi bydleli v hotelu Paulo Afonso v São Paulu. Od té doby nepodali o sobě žádnou zprávu, ačkoli v předchozích dopisech se zmiňovali, že by se chtěli vrátit. Matka jim touto cestou vzkazuje, že návrat do republiky je možný a že je netrpělivě očekává.

Chtěl bych se vrátit...

Z dopisů, které jsme v poslední době obdrželi, otiskujeme dnes dopis čtenáře B. T. z Londýna, který mezi jiným píše:

»Odešel jsem z domova v roce 1919. Nebyl jsem komunistou, byl jsem socialistickým demokratem. Po několikaměsítním pobytu v různých evropských zemích jsem se probudil ze sna. Viděl jsem, jak sociálně demokratická strana kolabuje s kapitalisty, jak se pokouší dostat každého do spárů svých kapitalistických chlebočárců všemožnými, i špinavými cestami.

Můj rodný život byl mým nerozmýšleným útekem úplně rozrušen a zničen. Pokoušel jsem se vybudovat si nový lepší život, což však zde v cizině není možné, neboť moje názory jsou odlišného druhu.

Dověděl jsem se o amnestii a rozhodl jsem se přes veškerou lživou propagandu a především pro veškeré hanobení naší vlasti tak zvanou earlovou inte-

ligenci vrátit se domů. Tito samozvaní vedoucí a mluvčí našich krajanů pokoušejí se odradit všechny uprchlíky od návratu domů a předpovídají jim s určitostí pětileté i delší vězení. Je však věřím pevně ve slovo naší vlády, která dosud každému navrátilci podala pomocnou ruku, aby mohl začít novou, lepší život, a promlula mu poklesky, které měl. Přisahal jsem sám sobě, že budu bojovat pro pravou svobodu, nikoliv pro svobodu hlášanou zde na Západě. Chci být jedním z těch, kteří dokážou, jak prohraná a falešná jsou turzery o persekuci navracejících se uprchlíků.

Našemu čtenáři odpovídáme, že podporíme urychlení jeho návratu. Přibližně během jednoho měsíce by mohl být doma.

Jsem šťasten, že mohu doma žít a pracovat

Od občanů, kteří se vrátili zpět do republiky, dostáváme stále dopisy, svědčící o tom, jak velká dojata v nich zanechalo opětovné sblížení s domovem a vlastí. Po tom, co slyšeli o naší republice v zahraničí ze strany nepřátelské propagandy, jsou všichni radostně překvapeni. A toto překvapení vyjadřují i ve svých dopisech. Mezi navrátilci, kteří nám v posledních dnech napsali, je také Zdeněk Lustyk. Vrátil se do vlasti před nedávnem a žije nyní u svých rodičů na Vysokomýtku. Píše mezi jiným:

»Po krátkém čase, který jsem prožil ve svém novém životě zde doma, chtěl bych vám něco napsat o svých dojmech. Předně jsem vám i příslušným úřadům povinněm díkem a vděčností za to, že mi byl umožněn návrat do mé krásné vlasti a k mým rodičům. Nabyl jsem opět duševního klidu. Jednoduchost úředních formalit v Praze mě překvapila. Děk vám všem!

Také u nás doma už řady i odjezdů přibývá mezi seděícími bratry. Většinou dojíždějí nám již včera, takže po příjezdu hned pracují a pokračují v československé občanské práci. Jsem zanepráhnán v tovaryšské Vysoké Mýte. Bude nám slušný příjem, takže obrátka bude opět vyrovnaným člověkem.

Srovnávám si často dva velké protiklady. Propagandu tam na Západě o naší republice a skutečnost, kterou nyní prožívám. Nebyl jsem zklamán a jsem šťasten, že mohu v této republice žít a pracovat.

Proč ta skromnost?

Na tak zvaném »ČESKOSLOVENSKÉM DNU« v Chicagu, který se konal 8. července, byla také výstava balonů, jímž »Svobodná Evropa« vysílá do Československa a jiných zemí lidové demokracie štvavé tiskoviny. Pořádatelé výstavy však projevíli nápadnou skromnost. Chyběly na ní exponáty, jež by dokreslovaly výsledky jejich činnosti.

Mohli bychom jim posloužit některými náměty, jež ukazují mezery na výstavě. Rozhodně tam neměly chybět fotografie oněch mužů a žen, kteří zahynuli při srážce čs. dopravního letadla s balonem na Slovensku, dále seznam sirotků, kteří byli tímto balónkovým zločinem připraveni o rodiče. Na výstavě rovněž chyběly fotografie dětí, jež byly popáleny výbuchy balonů při jejich dopadu, a sdělení o demolovaných rodinných domech či jiných věcných škodách.

Představme si, že by pašeráci opíj uspořádali výstavu o své činnosti a sestavili by ji pouze z obrazů kvetoucích polí máku. Představili by návštěvníkům podobný »obraz« jako »svobodoevropani« v Chicagu!

POSLECHNĚTE SI V ČS. ROZHLESE Vysílání v českém a slovenském jazyce pro krajany v zámorí

Východoamerický standardní čas	Vlna (m)	Kc/s
08.00—08.30	31,41	9 550
08.00—08.30	25,59	11 975
08.00—08.30	25,05	11 725
08.30—09.30	31,41	9 550
08.30—09.30	25,59	11 975
10.30—11.00	31,41	9 550
10.30—11.00	25,59	11 975

